

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Nr. 4

30. aprillil 1936

VIII aastakäik

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja P. Kochitsky.

Vastutav toimetaja A. Roos.

Ilmub koolitöö kuudel, neli korda õppeaastas. Maksab aastas 50 senti.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pühavaimu 11, telefon 458-52.

Kõigile koolijuhatajaile ja õpilasingide vanemaile

Lisana sellele numbrile saadetava ankeedi palume lahkesti täidetult tagasi saata E. Õpetajate Liidule võimalikult kohe peale 10. maid ja kõikide koolide poolt, kuigi koolis ringe ei ole.

Lootusringide XVII kevadpühaks 9. ja 10. mail.

Laupäeval, 9. mail kogunevad XVII korda kõigis koolides noored, et ühiselt õpetajatega avaldada oma tahet võidelda parema tuleviku eest, võidelda juba noorena kõigi pahedega. Üks sarnastest pahedest on alkohol, tubak ja teised inimest mürgitavad nautimisained.

Aastakümneid on kestnud inimese võitlus joovastusainetega, nõrgemad võitlejaist on võitluses langenud, kuid tihedamalt on kogunenud uusi noori võitlejate ridadesse ja hoogsamalt, julgemalt kostub võitlushüüd: **t a h a m e olla terved ja tublid, t a h a m e olla karsked!**

Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi loa on 9. mail lubatud kasutada kaht viimast koolitundi karskuskasvatustööks õpilastega, nagu aktused, ettekanded, karskustunnid jm., seoses ringi tööga ja võistlusõpinguga. Ilus on sel puhul koguneda ühes vanematega, et nad oleks teadlikud noorte püüetest ning tööst ja võiks noori kõigiti toetada nende võitluses parema tuleviku eest.

Kus koolis ei teotse veel lootusringi,

seal oleks kohane just sel päeval ellu kutsuda lootusringi, kuna põhikirja ja juhiseid selleks saab E. Õpetajate Liidult.

Samuti tuleks sel päeval hoolitseda, et kõik koolist lahkujad lootusringilased vilistlastena kooliga ühendusesse jääksid, noorte-ringidesse koguneksid.

Pühapäeval, 10. mail on ülemaaline emadepäev. Kõik noored pühendavad selle päeva aastas emadele, et pisutki väljendada seda suurt tänuvõlga, mis on lastel vanemaile, eriti küll emadele.

Sel päeval kogunevad kõik lootusringilased ja aitavad ühiselt korraldada emade aupäeva, nagu nad seda juba neli aastat varem on teinud. Juba aegsasti mõelgu nad sellele, kuidas väärikalt avaldada sõnas ja teos seda sooja tänu tunnet ja armastust, mis igas lapses elab.

Aidaku 9. ja 10. mai noori ja nende vanemaide jälle ühe sammu edasi ühises püüdes elu tervendamisel, ilusama ja parema tuleviku loomisel.

E. Õ. L. Karskuskasvatustoimkond.

X võistlusõpingu ülevaade.

Kümnnes võistlusõping lõppes võistluskirjutusega 22. märtsil. Üksikuile koolidele oli võimaldatud mõjuvaid põhjuseid see töö hiljem teha. Tööde E. Õ. Liitu

saatmise tähtajaks oli 14. aprill, kuid toimkond arvestas ka nende töödega veel, mis jõudsid Liitu hiljemalt 29. aprilliks. Kokkuvõtted saadud aruannetest

ja töist lõpetati toimkonna poolt 30. aprilliks.

Enamus koole on tööd väga hoolikalt teinud, vastused küsimusile ja kirjandid moodustavad kaaluka kogu.

Hindamine toimus koolides, toimkond selles ümberhindamisi ei teinud, vaid auhindas võistlejaid harilikult antud järjekorras, ainult üksikuid erandeid tehes, kui see vajalikuks osutus. Auhindu anti igale koolile mõni, kuna peale selle iga võistlusest osavõtnud õpilane sai veel Riigi kunsttööstuskoolis valmistatud värvitruki mälestuslehe.

Auhinnad anti kirjanduses. Eelmiste aastate eeskujul on ka sel aastal paljud kirjastajad, asutised, koolid ja õpetajad toetanud ettevõtet oma annetustega, kirjandusega ja rahas, mis siin tänuga kviteerime.

Nii saatsid toetusi kirjastused: „Eesti Kirjanduse Selts“, „Kooli-Kooperatiiv“, „Loodus“, „Noor-Eesti“, „Rahvaülikool“ ja „Tõekool“.

Peale selle saatsid järgmised koolid või õpetajad toetusi:

Teistele koolidele: Soomevere ja Kunda-Malla.

Oma koolile lisaauhindadeks: Soomevere, Hainre, II Põlgaste, Kodila, Imavere, Mustla, Järva-Jaani, Ulila, Holdre, Kunda-Malla, Vodi, Risti, Suure-Jaani, Truba, Salla-Tammiku jt.

Avaldame kõigile toetajaile oma tõsist tänu!

Mõned arvilised andmed:

Registreeriti võistlusõpingust osavõtuks	169 kooli.
Registreerimatult saatis aruande ja tööd	7 „
Saatmata jättis aruanded tööst ...	23 „
Kokku võttis osa võistlusõpingust	176 kooli.
Aruande tehtud tööst saatis	153 kooli.

Rühmade järgi oli osavõtjaid:

nooremast 1589, vanemast 1647, kokku 3236.

Peale selle muidugi need õpilased, kes küll võistlusõpingust osa võtsid, kuid kelle tööd ja aruanded koolid saatmata jätsid, saatmisega hilinesid või kes õpingu pooleli jätsid. Nende arv tõuseb üle tuhande.

Maakondade ja linnade järgi võttis tööst osa ja saatis aruanded ära koole:

	Arv.	Eelm. a.
1. Harjumaa	14	9
2. Järvamaa	13	12
3. Läänemaa	24	29
4. Põlva	1	1
5. Pärnumaa	8	10
6. Saaremaa	14	10
7. Tartumaa	28	21
8. Valgamaa	5	6

9. Viljandimaa	11	15
10. Virumaa	20	15
11. Võrumaa	11	9
12. Tallinna linn	2	1
13. Tartu linn	2	6

Kokku 153 144

Väliselt olid tööd väga korralikud, paljudel rikkalikult illustreeritud.

Sisuliselt tõissee süveneda pole osutunud toimkonnal enam võimalikuks materjali rohkusel ja vastava tööjõu puudumisel. Üldiselt aga tutvuneti kõigi koolide töödega ja selgi linnulennuliselt tutvumisel võis saada huvitava ülevaate tehtud tööst. Seda võimaldas eriti koolide hoolas märkuste tegemine töödel ja aruandelehil (värviliselt).

Toome alamal läbilõike X võistlusõpingu sisulisest tulemusest, nagu see saadud töödega tutvumisel.

Kaks esimest küsimust olid ühised nooremal ja vanemal rühmal: milliseid õnnetusi teab vastaja tekkinud olevat viinajoomisest ja suitsetamisest. Neis pahehes on noored juba varakult teadlikud, elu kohtadel ja ajalehed toovad näiteid, ringides on neist küsimustest räägitud, nii on vastused asjalikud ja õnnetuse näited ning nende edasiandmine vägagi mõjuv: alkohol ja tubak hävitavad mitmekülgse tervise, võtavad varanduse, toovad oksjoni, mitmesuguseid surmajuhtumeid, õnnetusi, kuritöid (hiljuti juhtunud: poeg tappis ema), tulekahjud tekivad, elusihit kaob jne. Nii mõnigi jutustab varjatult kurbloolsusi kodusest elust. „Mina küll jooma ei hakka. Viin riisub tervise ja vara.“ (Virve 12 a.) — „... ja rumal on olla kõrtsi seina ääres, kus kõik sinu peale näpuga näitavad.“ (Edgar 12 a.) — Vastikust pigi haisust räägib väike tütarlaps, kelle isa suitsetab.

Eriti hoolsa inimesena elus või kirjanduses märgivad nooremad tihti oma ema, isa, oma kaasõpilasi (nimeliselt), õpetajaid, naabreid; vanema rühma samas vastuses esinevad veel meie praegused riigijuhid, seltsitegelased, vallavanemad ja tegelasi kirjandusest (Punasoos Mari, Lina Mai, Lahvardi Kristjan, B. Franklin jt.).

Meeldejäänud raamatuid loevad mõned vastajad kümnete viisi, esinevad seal peamiselt kooli raamatukogudes levinenud kirjanikud, aga on ka uuemaid suuri romaane. Vastavalt loetud raamatule on ka meelde jäänud tegelased, pal-

jud nimetavad Tasujat ja Kalevipoega. Omapärastest vastustest väärivad tähelepanu kaks silmapuutunut: Peeter Suur (oli tugev, Valve 12 a.) ja Jeesus (olid temal kõik voorused).

Küsimusele, milline tegevus (amet) meeldib kõige rohkem, vastavad nooremad tihti, et õppimine, lugemine, ka aiastöö. Vanema rühma vastustes sellele küsimusele on suurel hulgal soov, saada õpetajaks, tihti ka — kirjanikuks. On aga väga suur arv vastajaid, kes hindavad põllutööd (talutööd) ja jäämist küla ellu. Loreida 14 a. VI kl. vastab: „... maal kasvanud inimesel on linnas liig kitsas ja õhk sumbunud.“ Anton 12 a. V klassist: „Minu isa on põllumees, vanaisa samuti ja ma tahan jätkata seda.“ Üksikuid soove veel: inseneriks, kordnikuks („... joodikuid taltsutada...“), söögivalmistajaks, õmblejaks (mitu) jm.

Tihedas seoses võistlusõpinguga on mõlemile rühmale ühine küsimus: millest oled loobunud. Vastused sellele küsimusele on eriti huvitavad, neist paistab, kui võrt tõsiselt on kohtadel võistlusõpingu sisusse tungitud, nii juhtide kui õpilaste poolt. Noorema rühma vastustest mõned: sõnakuulmatusest, teiste peale kaebamisest, edevusest, maiustustest (mitmed, eriti kompvekkidest), töö pooleli jätmisest, nukkudega mängimisest (Helgi IV kl.), linnasõidust — kui vaja oli koju jääda, alkoholist — kuigi isa sünnipäeval jne. „Olen loobunud lause vahel ütlema sõna „jälle siis.“ (Alice 12 a. IV kl.). Õie (10 a. IV kl.) nuttis enne iga tühja asja pärast, nüüd seda enam ei tee. Helmi (12 a.) loobub vahest söömisest, et kindlat tahet kasvatada. — Vanema rühma vastustest näiteid: maiustustest ja kingitustest (harilikult vähemate õdede-vendade kasuks), teiste kiusamisest, hilinemisest, mitte täpsusest (harjutab täpset kelleaega arvestama), peole minekust (eriti — kui sõber seda teha ei saa), laiskusest, hoolitusest, ulakusest, halbade sõpradest, väljasõitudest, eneseehtimisest, taskurahast (teiste kasuks), vandumisest, veinijoomisest ja suitsetamisest (nii mõnigi on pidanud neist kombeist juba loobuma!), kinost (raha ekskursiooniks), sagedasest „jälle“ ütlemisest lauseis, igasugustest koerustükkidest (p.), jonniajamisest, voodis hommikul kaua aelemisest (väga mitmed), liigsest argusest,

toas valjusti jooksmisest ja jalgu mitte-pühkimisest (t.), „...pirisesin ja olin pahur, kui midagi aru ei saanud“ (nüüd sellest loobunud) jne. Poodiskäikudel saadud vaevatasu rahaga ostis kompvekkide asemel maateadusliku raamatu üks vastaja (p.). Arminde (13 a. V kl.) loobus „ainult ühest väikesest asjast“: kui tuli lihavõtteks kaart, ei vaadanud enim, kui esimesel pühal, olgugi et „hing kipitas sellele.“ Üks vastajaist loobus küüsi närimast. Üks vastajaist leiab, et ta veel selleks väga noor on, et oleks pahesid, millest loobuda. — Üldse aga on see küsimus mitmele tumedaks jäänud ja vastused on mõnelgi vildakud, nagu: loobusin heinaniitmise, kündmisest, karjaskäimisest, aiadest jne.

Nooremale rühmale viimane küsimus oli: nimeta mõni heategu. Vastasid: vanematele abiks olemine, emale tuld pliidi alla teha aitamine, vanade ja vähemate aitamine, uppuja päästmine jne. Helvi (12 a. IV kl.) päästis linnu kassi käest ja ei lasknud koera tedre pesa ära lõhkuda, Maimu (10 a. III kl.) aitas vanema vett tuua, Virve (12 a. IV kg.) aitas sitika rattarööpast välja ja korjas vennale marju. Elmar (11 a.) arvab: „Heategu on seegi, kui igaüks täpsel ajal tuleb kohale.“

Vanema rühma eriküsimustest mõned vastused veel.

Küsimus: mis kasu on sul olnud täpsusest. Vastuseid: ei ole kooli hilinenud (väga paljud), ei ole hilinenud raudteele, peole jm., tõusen voodist ühel ajal, ei jäta töid pooleli (kodutütar), tööjaotus on kasulik, mind ustakse, kui ma midagi luban (sõnapidamine), masinaga peab olema täpne, oleks „virr-varr, kui ei ole täpsust“ (p.).

Küsimus: millised tööd on sul äpardunud. Vastuseid: mõni õppeaine (mitmeil, eriti joonistamine), kirjandid, käsitööd, õunapuude istutamine, oma „põld“, sünnipäeva kink emale jm. Üks tütarlaps ei jäta töid pooleli, ei ole siis ka erilisi äpardusi juhtunud; teine — on äpardusi, kuid ei jäta töid pooleli.

Millised asjad oled omast peast valmistanud, millisest tööst on sul enesel olnud heameel — neile küsimustele on vastuseid, mis näitavad suurt fantaasiat ja leidlikkust, eriti poiste seas: laev, purjejaht, langevari, vaatetorn, rehepeksumasin, laualipp, kink emale, kordaläinud koolitööd (kirjandid eriti); head-

meelt tunti veel oma loomingust (luuletused), vana inimese aitamisest, reisija õigele teele juhtimisest, ema kiitusest tehtud töö eest, oma kodusest raamatukogust, linnu pesakastist, kuhu linnud sisse asusid, uuest ülikonnast, saabastest jne. Heljo (13 a. VI kl.) leiab: „Pea-aegu võimatu on midagi omast peast valmistada, kuna igale poole ulatub õpetaja ja vanemate juhtiv käsi...“; siiski on midagi ka ise teinud, nimelt lillepeenrad ja enda mõeldud magustoidu („oli tore“...). Üks tütarlaps (VI klassist) ei ole jõudnud täpne olla, pole omast peast midagi valmistanud ja tahab olla — kunstnik või kiirkirjutaja.

Viimane küsimus vanemale rühmale oli: mis kavatsed teha oma rahva heaks. Vastustest mõned: olla õpetaja, seltskonnategelane, teha tööd, olla haritud põllumees, kaotada alkohol (karskustöö), „olla aus ja tubli riigikodanik“ (Alfred 13 a. V kl.), „Kavatsen olla korralik ja eeskujulik igas asjas, loobuda halbadest omadustest ja omada häid“ (Helmi 14 a. VI kl.), kasvatada ennem end, ausasti töötada, et mitte suurendada laiskade arvu, „... olla eeskujulik inimene, kasvatada oma lapsedki eeskujulikeks riigikodanikeks“ (Maria 13 a. VI kl.). Suur hulk poisse avaldab oma valmisolekut isamaa kaitseks, ka tüdrukuist mõni (kaitseks, halastajaks õeks). Rosina (13 a. VI kl.) arvab: „Ei ole mul midagi suurt teha oma rahva ja isamaa heaks, kuid kui olen korralik ja aus, südamlilik igaihe vastu, hea, siis aitab juba sellestki.“

Kirjandi teemaks nooremale rühmale oli: „Minu kõigesuurem õnn.“ On väga sisukaid töökesi, lühidalt on antud edasi üleelamisi ja mälestusi, mis on valmistanud rõõmu noorele südamele. Paljud mälestavad seda rõõmu, kui said esimest korda kooli (lasteaeda, Aino 10 a. III kl.), paljudele valmistas suurt rõõmu hea koolitunnistus, rõõm oli õekese sündimisel („kole pisike laps...“), tervis

on paljudele suureks õnneks, hobuse päästmine vägivallast (looduse-loomade aitamine) on ilusaks mälestuseks, samuti leitud asjade tagasiandmine, pääsemine (luba viimaks) lootusringi, haiglast kojutulek, suvitamas olek jm. Õnnelikud tunnevad end olevat mõnedki, et on karskes perekonnas, et isa ei joo ega suitseta, et omavad ema. Kaljol (III kl.) on suuremaks õnneks kurb unistav mälestus emast, keda enam ei ole, ei saa enam ka tunda seda meelitavat rõõmu Elvas suvitamas, kui siis, kui olid seal emaga... Lya (IV kl., 10 a.) märgib oma õnnena unistust ülikoolist, mida seni on näinud ainult väljast, loodab aga võivat seal kord õppida.

Vanema rühma kirjandiks oli ühe tähtsama eestlase elulugu. Poistest on suur hulk selleks valinud meie riigijuhte, siis veel Kreutzwaldi, C. R. Jakobsoni, Vilde, Kitzbergi, Kuhlbari jt. Tüdrukud suures enamuses kirjutavad Koidulast. Kirjandid on mitmel väga põhjalikult koostatud.

Nii palju ülevaateks võistlustöist. Mõnigi huvitav omapärane mõte võis varjule jääda nendesse suurtesse paberivirnadesse. Kuid sellestki kinnipüütust selgub huvitav osa noorte hingeilmast, selgub see püüe, suund ja edu, mis saatis võistlusõpingut. Töö jättis sügavaid jälgi noortes enesekasvatuse ja iseloomu kujundamise teel, milleks oligi määratud.

Toimkond loodab tuleval aastal võivat võistlusõpingu tulemuste läbitöötamist üksikasjus täielikumalt teostada, selleks paludes koolide kaasabi senisest suuremal määral tööde hindamisel kohtadel. Seekord on aga töö tehtud ja kus tööle asuti sügisel aegsasti ning abiks oldi töö juhtimisel, seal on tõsine töö tehtud. Tänu õpetajaile-juhtidele, kes oma kaasabi ei keelanud, ja tuhandeile noortele, kes andumusega õppisid ja kirjutasid sellest, kuidas saaks meeled mehisemaks!

E. O. L. Karskuskasvatustoimkond.

LUGEJAILE.

Käesoleva numbriga lõpetab „L. Juht“ oma VIII aastakäigu. Erakorraliselt püüratud eelarve juures sai ajakiri ainult neli numbrit kooliaastas ilmuda, iga nummer nelja leheküljeline. Loodame jätkata tööd sügisel üldiselt senisel kujul.

Oleksime tänulikud, kui need koolid, kes seni veel tellimisraha tasunud ei ole, seda nüüd kohe teeksid.

TOIMETUS.